

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jana Rutsche a soudkyně Mgr. Heleny Konečné a JUDr. Martiny Küchlerové Ph.D., ve věci

žalobce: **Bc. L. D., DiS.**
zastoupený JUDr. Janem Burešem Ph.D., advokátem
se sídlem Praha 1, Václavské náměstí 807/64

proti
žalovanému: **ředitel Sekce vojenského zdravotnictví Ministerstva obrany**
se sídlem Praha 6, Vítězné náměstí 5

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 12. 2021, čj. MO 348726/2021-1457

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 12. 2021, čj. MO 348726/2021-1457, se v části, jíž bylo potvrzeno rozhodnutí ředitele Agentury vojenského zdravotnictví ze dne 18. 8. 2021, čj. MO 241560/2021-684800, ruší. Zároveň se ruší výrok II. a III. rozhodnutí ředitele Agentury vojenského zdravotnictví ze dne 18. 8. 2021, čj. MO 241560/2021-684800. Věc se žalovanému vrací k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku ve výši 11.228 Kč, a to do 10 dnů ode dne právní moci rozsudku, k rukám zástupce žalobce.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení a napadené rozhodnutí

1. Žalobce se podanou žalobou domáhal zrušení části rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 12. 2021, čj. MO 348726/2021-1457, kterým byl potvrzen II. a III. výrok rozhodnutí ředitele Agentury vojenského zdravotnictví (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 18. 8. 2021, čj. MO 241560/2021-684800 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Výrokem I. prvostupňového rozhodnutí byla zamítnuta žádost žalobce o proplacení cestovních náhrad v souvislosti se služební cestou dne 23. dubna 2019, výrokem II. zamítnuta žádost o doplacení příplatku za zastupování a příplatku za zvýšenou odpovědnost za období od 1. 2. 2018 do 30. 5. 2018 a od 16. 2018 do 7. 12. 2018 a výrokem III. zamítnuta žádost o náhradu nákladů právního zastoupení. K odvolání žalobce žalovaný svým rozhodnutím výrok I. prvostupňového rozhodnutí zrušil a věc vrátil k novému projednání a v ostatních částech je potvrdil dle § 90 odst. 1 písm. b) a odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“).

II. Shrnutí žalobních bodů

2. Žalobce namítl, že napadené i prvostupňové rozhodnutí jsou založeny na nesprávném právním i skutkovém posouzení podkladů předmětného řízení správními orgány a že se žalovaný nedostatečně zabýval odvolacími námitkami.
3. Žalobce shrnul průběh správního řízení. Dle § 68j odst. 5 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o vojácích z povolání“), žádal proplacení tzv. zástupného za období 1. 2. 2018 až 30. 5. 2018, kdy zastupoval ve funkci vedoucího staršího důstojníka kpt. Ing. M. Ž., a dále za období 16. 9. 2018 až 7. 12. 2018, kdy zastupoval ve funkci vedoucího staršího důstojníka kpt. Mgr. M. K. po dobu jeho účasti na kurzu.
4. Uvedl, že obě zastupování byla činěna na základě rozkazů ze strany jeho nadřízených (konkrétně ředitele Krajského vojenského velitelství Hradec Králové plk. Ing. K. F., Ph.D.). Na základě jeho ústního rozkazu převzal od kpt. Ing. Ž. dokumentaci (čj. MO 20642/2017-3846, MO 231404/2017-3846, MO 20642/2017-3846, 4535/2018-3846), materiál a kancelář. Dále vykonal konkrétní činnosti jako zpracování, předání a převzetí dokumentace pro cvičení pěší roty aktivní zálohy a s tím související služební cestu (vše v rozkaze ředitele Krajského vojenského velitelství Hradec Králové č. 14/2018 a 22/2018); plánování cvičení pěší roty aktivní zálohy na učebně výcvikové základny na Správě a obsluze výcvikového zařízení Libavá na základě služební cesty (v rozkaze ředitele Krajského vojenského velitelství Hradec Králové č. 17/2018); upřesnění využití střelnice a učebně výcvikové základny pro provedení cvičení pěší roty aktivní zálohy na Správě a obsluze výcvikového zařízení Libavá na základě služební cesty (v rozkaze ředitele Krajského vojenského velitelství Hradec Králové č. 20/2018); součinnostní dohovor ke cvičení aktivní zálohy na měsíc červen 2018 ve VVP Libavá na základě služební cesty (v rozkaze ředitele Krajského vojenského velitelství Hradec Králové č. 22/2018); plánování učebně výcvikové základny ve Velitelství vojenské akademie Vyškov na Moravě na základě služební cesty (v rozkaze ředitele Krajského vojenského velitelství Hradec Králové č. 37/2018); účast na instrukčně metodickém zaměstnání k provedení střelby bojové ostré střelby ve Velitelství vojenské akademie Vyškov na Moravě na základě služební cesty žalobce (v rozkaze ředitele Krajského vojenského velitelství

Hradec Králové č. 32/2018) a součinnostní dohovy ke cvičení Integrovaného záchranného systému v roce 2019 ve středisku Správy státních hmotných rezerv Čepro Cerekvice nad Bystřicí (v rozkaze ředitele Krajského vojenského velitelství Hradec Králové č. 34/2018). Žalobce upozornil, že skutečnost, že došlo k následným úpravám písemných vyhotovení některých relevantních rozkazů (zejm. v rozkaze č. 32/2018 NS384600), jejichž následkem nebylo udělení rozkazu zachyceno, nemůže jít k jeho tíži. V obou případech naplnil podmínky stanovené v § 68j odst. 5 zákona o vojácích z povolání, a proto mu měl být přiznán odpovídající služební tarif a příplatek za zvýšenou odpovědnost.

5. Žalobce namítl, že prvostupňové rozhodnutí a rozhodnutí žalovaného v napadené části jsou rozhodnutími nezákonnými v důsledku nesprávného skutkového a právního posouzení a nesprávného postupu správních orgánů. Zejména nesouhlasil s tím, že obě rozhodnutí v části týkající se zmíněného zastupování byla založena na neexistenci náležitého formálního písemného rozkazu k zastupování. Jedná se pouze o účelový postup jeho nadřízených, aby uložení povinnosti k zastupování nebylo v písemné podobě zachyceno. Žalobce si na jednání ředitele plk. Ing. K. F., Ph.D. stěžoval písemně i ústně. Během prvního zastupování převzal žalobce fakticky veškerou dokumentaci a plnil za zastupovaného veškeré služební povinnosti. V případě druhého zastupování žalobce zjistil, že došlo k zpětné úpravě (záměně) rozkazu č. 32/2018 NS 384600, což vyhodnotil jako snahu zabránit mu uplatňovat jeho nárok na zástupné. Obě námitky byly předmětem bodu 4.4. žalobcových námitek proti jeho služebnímu hodnocení a předneseny ústně řediteli SPS MO generálu Ing. J. A. při hlášení dne 9. 4. 2019. Ani jeden ze správních orgánů se však žalobcovými námitkami o uvedených nesrovnalostech nezabýval.
6. Žalobce označil rozhodnutí za nezákonné. Správní orgány vůbec nezkoumaly faktický stav věci, který je v dané věci podstatný. Forma, kterou měl žalobce zastupování nařízeno, není relevantní. Takovou otázkou se zabývala dnes již konstantní judikatura, a to zejména ve vztahu k nařizování služební pohotovosti, služby přesčas či služby v režimu nepřetržitého vojenského nasazení, zejm. rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále také jen „NSS“) ze dne 26. 9. 2013, čj. 4 Ads 55/2013-59. Žalobce nenese odpovědnost za chybná rozhodnutí nadřízených, na jejichž základě fakticky vykonával předmětný zástup. Proto žalobce rovněž namítl, že správními orgány nebyl dostatečně zjištěn skutkový stav věci, resp. nebyl zjištěn vůbec, čímž porušily povinnost uvedenou v § 3, v § 6 odst. 2 a v § 50 odst. 2 správního řádu. Dle žalobce není podstatné, že neměl v popisu služební činnosti vojáka uvedeno zastupování ve funkci svého nadřízeného po dobu jeho nepřítomnosti a ani neměl být služebně zařazen na funkci zástupce. Ani nařízení zastupování plně v souladu s vnitřními armádními předpisy by na vznik jeho nároku na zástupné plynoucí ze zákona nemělo vliv, pokud by tyto činnosti musel fakticky vykonávat. Žalobce navrhl příklady kolegů, jejichž zástupné mělo být přiznáno až rozkazem se zpětnou účinností (konkrétně: kpt. M. K. zastupoval ve funkci vedoucího staršího důstojníka – specialistu operačního oddělení KVV HK od 16. 6. 2018 do 18. 7. 2018, uveřejněno dodatečně v rozkaze ředitele č. 23/2018; kpt. Jan K. zastupoval ve funkci vedoucího oddělení podpory KVVHK od 1. 10. 2018 do 31. 12. 2018, uveřejněno dodatečně v rozkaze ředitele č. 35/2018; prap. M. S. zastupoval ve funkci staršího pracovníka štábu oddělení podpory KVV HK od 1. 10. 2018 do ustanovení do funkce, uveřejněno dodatečně v rozkaze ředitele č. 35/2018; prap. J. H. zastupoval ve funkci

vedoucího staršího důstojníka oddělení podpory KVV HK od 1. 11. 2018 do 30. 6. 2019, uveřejněno dodatečně v rozkaze ředitele č. 41/2018).

7. Žalobce namítl, že došlo k popření principu přezkoumatelnosti rozhodnutí orgánů veřejné moci, pokud by správní orgány neměly povinnost vysvětlovat, proč v některém případě považovaly za nezbytné pověřit vojáka zastupováním v případě dlouhodobé nepřítomnosti jiného vojáka a v jiném případě to za nezbytné pro chod útvaru či zařízení považováno nebylo.
8. K nároku na náhradu nákladů právního zastoupení ve správním řízení namítl žalobce, že mělo být rozhodnuto dle § 177 zákona č. 361/2003 Sb. *per analogiam* vzhledem k aktuální judikatuře, jíž blíže nespecifikoval.

III. Vyjádření žalovaného k žalobě

9. Žalovaný konstatoval, že se s žalobními námitkami žalobce již vypořádal ve svém napadeném rozhodnutí, na něž odkázal. Doplnil, že nebyl vydán personální rozkaz příslušným služebním orgánem v souladu s ustanovením § 13a odst. 1 a ustanovením § 145a odst. 1 písm. f) zákona o vojácích z povolání s tím, že příslušným orgánem realizujícím personální opatření v oblasti zastupování u vojáků zařazených v podřízenosti náčelníka Generálního štábu Armády ČR na služebních místech se stanovenými hodnostmi až do hodnosti plukovníka včetně je ředitel Agentury personalistiky Armády ČR. Žádný personální rozkaz tímto orgánem ve vztahu k žalobci vydán nebyl, žalobce neměl ani v popisu služební činnosti vojáka zastupování ve funkci svého nadřízeného po dobu jeho nepřítomnosti a nebyl ani služebně zařazen na místě s funkcí zástupce. Pokud by tedy žalobce měl být pověřen zastupováním, nebylo to možné realizovat na základě organizačního rozkazu ředitele KVV Hradec Králové dle čl. 48 odst. 2 RMO č. 63/2015 Věstníku, ale právě na základě personálního rozkazu jmenovaného příslušného správního orgánu.
10. Žalovaný se vymezil proti bagatelizaci vyžadované formálnosti rozkazů a upozornil, že právě Armáda ČR je založena na systému velení a řízení, vydávání a plnění rozkazů. Rovněž uvedl, že žalobce po celou dobu správního řízení nepředložil a ani nenavrhl žádný relevantní důkaz na podporu svých tvrzení o předmětném zastupování. Poprvé uvedl výčet činností, jež měl v rámci svého zastupování realizovat až ve správní žalobě. Během řízení však nebylo zjištěno, že by existovaly dokumenty prokazující nařízení předmětného zastupování žalobci.
11. K žalobcově tvrzeným úpravám písemných vyhotovení rozkazů žalovaný opětovně zdůraznil, že v rozkaze č. 32 podepsaném ředitelem KVV Hradec Králové ze dne 10. 9. 2018 je v čl. 3.1 uvedeno zastupování kpt. Mgr. M. K. po dobu služební cesty pplk. M. B., nikoliv žalobcem. Dokument byl řádně podepsán, k čemuž došlo s časovým předstihem před zahájením služební cesty a před zahájením zastupování. Dokument byl opatřen všemi náležitostmi, včetně evidenčního čárového kódu PID. Aplikace DEPO slouží ke shromáždění podkladů (příspěvků) v DEPU, které jsou následně schvalovány ve služební hierarchii a podepsány k tomu příslušnými orgány. Předmětné příspěvky mohou být měněny do okamžiku podpisu příslušným orgánem, přičemž vydávání rozkazů je pravomocí velitele. Pokud by byl jakýkoliv článek měněn po vygenerování podepsaného rozkazu, je současně pod tímto článkem rozkazu uvedeno, kdy byl tento článek opraven či zrušen, což nebyl případ žalobce. Z žalobcem doložených dokumentů ve správním

řízení obsahuje jím pořízený snímek obrazovky datum poslední změny předmětného rozkazu, jímž je den 10. 9. 2018, což je datum vydání rozkazu. Již v tomto znění je uvedenou zastupující osobou pplk. Ing. M. B.. Z toho žalovaný vyvodil, že žalobce byl s touto skutečností seznámen, neboť snímek obrazovky zaznamenávající tuto poslední změnu dokumentu byl jím pořízen dne 12. 9. 2018.

12. K žalobcově námitce týkající se přezkoumatelnosti rozkazů žalovaný uvedl, že rozkaz přezkoumatelnosti podléhá, avšak předmětem jeho přezkumu nemůže být dle jeho názoru důvod, proč byla určena jako odpovědná osoba jiná osoba, než je žalobce.
13. Aplikace § 177 zákona č. 361/2003 Sb. *per analogiam* je dle názoru žalovaného vyloučena s ohledem na existenci speciálního zákona o vojácích z povolání a obecné úpravy zakotvené ve správním řádu.

IV. Skutkové a právní závěry krajského soudu

14. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí podle části třetí, hlavy první a druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), v mezích žalobních bodů, kterými je vázán, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1, 2 s. ř. s.). O věci samé rozhodl bez jednání, neboť pro to byly splněny podmínky (§ 51 odst. 1 s. ř. s.), přičemž dospěl k následujícím skutkovým a právním závěrům, přičemž žalobu shledal důvodnou.

A. Skutkový stav věci

15. Ze správního spisu vyplynulo, že žalobce podal dne 30. 12. 2020 řediteli Krajského vojenského velitelství Hradec Králové žádost o proplacení cestovních náhrad a zástupného. Tato žádost byla dne 12. 1. 2021 postoupena správnímu orgánu I. stupně, jenž svým přípisem ze dne 14. 1. 2021 oznámil, že ve věci zahájil správní řízení dne 13. 1. 2021 a dne 10. 2. 2021 vyzval žalobce k doložení dokladů u jednotlivých nároků. Dne 11. 3. 2021 žalobce své podání doplnil a následně dne 16. 7. 2021 žádal žalovaného, aby učinil opatření proti nečinnosti správního orgánu I. stupně, jíž žalovaný vyhověl a určil lhůtu k vydání prvostupňového rozhodnutí do 20. 8. 2021. Správní orgán prvního stupně dne 18. 8. 2021 vydal prvostupňové rozhodnutí.
16. Proti prvostupňovému rozhodnutí se žalobce dne 1. 9. 2021 odvolal. Žalovaný prvostupňové rozhodnutí v části týkající se proplacení cestovních náhrad zrušil a v části týkající se proplacení zástupného potvrdil, jak je uvedeno shora.
17. Ve správním spise jsou kromě výše zmíněných dokumentů založeny kopie části rozkazu ředitele KVV č. 17 ze dne 23. 4. 2019 a kopie části rozkazu ředitele KVV ze dne 10. 9. 2018. Dále je zde založeno stanovisko ve věci zastupování vypracované Sekcí státního tajemníka Ministerstva obrany dne 29. 2. 2016; dokument nazvaný Standardní operační postupy v personální práci v mírových podmínkách: Pověření výkonem služby a zastupování v jiném služebním zařazení, SOP (AP AČR) 2.5., schválené ředitelem Agentury personalistiky AČR s platností od 1. 1. 2019; Potvrzení o neexistenci pověření žalobce personálním rozkazem ze dne 21. 6. 2021 a úřední záznam ze dne 14. 7. 2021 týkající se cestovních náhrad. Ve správním spise jsou dále založeny žalobcem předložené dokumenty týkající se cestovních náhrad, dvě verze rozkazu ředitele KVV č. 32 ze dne 10. 9. 2018, 6 listů fotografií obrazovky („printscreenů“) ze dne 12. 9. 2018 a námitky žalobce ze dne 6. 3. 2019 proti opravenému služebnímu hodnocení.

B. Právní závěry

18. Správní orgán I. stupně i žalovaný založily odůvodnění obou rozhodnutí na čistě formálním posouzení institutu „zastupování vojáka“ a případných platových nároků z toho plynoucích. Správní orgán I. stupně tak učinil na stranách 3 – 6 svého rozhodnutí, kde uvedl, že zákon o vojácích z povolání stanoví, že zastupovat lze pouze nadřízeného vojáka nebo vojáka stejné nebo vyšší hodnosti, než má zástupce. Na základě organizačního rozkazu by mohl být pověřen zastupováním pouze voják, který je zařazen na služebním místě zástupce (vyplývá to z názvu služebního místa či popisu činnosti). Ostatní vojáci se tak dle správního orgánu I. stupně pověřují zastupováním na základě personálního rozkazu, k jehož vydání je oprávněn ředitel Agentury personalistiky Armády České republiky v případě vojáků zařazených v podřízenosti náčelníka Generálního štábu Armády České republiky na služebních místech se stanovenými hodnostmi až do hodnosti plukovníka včetně. Správní orgán I. stupně shrnul, že žalobcem předložené dokumenty neosvědčily existující pověření k zastupování ani v jednom z uváděných intervalů. Žalobce neměl v rámci svého služebního zařazení v popisu služební činnosti vojáka uvedeno zastupování ve funkci svého nadřízeného a rovněž nebyl ani vydán personální rozkaz věcně příslušným služebním funkcionářem.
19. Žalovaný zopakoval obdobné závěry na stranách 6 - 10 napadeného rozhodnutí s tím, že zdůraznil, že při pověření zastupováním má takový voják odpovědnost vyplývající z výkonu služby ze zastupovaného služebního zařazení, a to i po dobu dočasné nepřítomnosti ve službě, pokud by však nebyl k zastupování pověřen, nemohly mu vzniknout ani práva a povinnosti, za které by nesl odpovědnost pro jejich nesplnění. Rovněž podotkl, že i u zastupování na základě služebního zařazení je vhodné, aby bylo z důvodu právní jistoty uveřejněno zahájení a ukončení takového zastupování ve vnitřním rozkaze velitele vojenského útvaru. U žalobce však zhodnotil, že spadl do kategorie, u níž k pověření zastupováním musel věcně příslušný správní orgán vydat personální rozkaz. Pokud takový rozkaz žalobce nedostal, nebyl důvod, aby jiného vojáka zastupoval. Zastupování bez rozkazu žalovaný zhodnotil jako popírající samotné fungování Armády České republiky fungující na systému velení a řízení. Uvedl rovněž, že žalobci nebyla žádná „práce“ (zastupování) nařízena, proto mu nemohly vzniknout žádná práva ani povinnosti spojené se zastupováním. Žalovaný dále na straně 9 svého rozhodnutí uvedl, že po prostudování spisové dokumentace nezjistil, že by existovaly skutečnosti prokazující provedení převzetí spisové dokumentace od kpt. Ing. Ž. žalobcem, rovněž nebylo z obsahu spisu zjištěno, že by nařízení zastupování bylo jakýmkoliv důkazem podloženo. Žalovanému nebylo zřejmé, na jakém základě se žalobce domníval, že jiného vojáka měl zastupovat.
20. Krajský soud vyšel z následující právní úpravy.
21. Podle § 24 odst. 1 zákona o vojácích z povolání *se výkonem služby rozumí plnění služebních povinností podle služebního zařazení a podle rozkazů nadřízeného.*
22. Podle § 66 odst. 1 zákona o vojácích z povolání *má voják nárok na služební plat za výkon služby ve výši odpovídající služebnímu zařazení, podmínkám výkonu služby a služební výkonnosti. Nárok na služební plat má také v dalších případech stanovených zákonem. Za služební plat se považují peněžité plnění poskytovaná vojákovi Českou republikou ve výši a za podmínek stanovených touto hlavou.*

23. Podle § 68j odst. 5 *vojákoví, který zastupuje vojáka v jiném služebním zařazení po dobu delší než 4 týdny a tomuto služebnímu zařazení přísluší vyšší hodnost, než jaká přísluší služebnímu zařazení vojáka, náleží po dobu zastupování v jiném služebním zařazení služební tarif z vyšší hodnosti, je-li to pro něj výhodnější, a lze mu přiznat příplatek za zvýšenou odpovědnost.*
24. Podle § 13a odst. 1 zákona o vojácích z povolání *je voják povinen na základě rozkazu služebního orgánu zastupovat nadřízeného nebo vojáka ve služebním zařazení se stejnou nebo vyšší stanovenou hodností. Po tuto dobu voják současně vykonává úkoly a povinnosti vyplývající i z jeho služebního zařazení.*
25. Podle § 48 odst. 1 zákona o vojácích z povolání *je voják povinen a) důsledně a přesně plnit úkoly, které mu ukládají právní předpisy a rozkazy nadřízených, b) svědomitě a řádně konat službu podle svých sil, znalostí a schopností. Podle třetího odstavce téhož ustanovení domnívá-li se voják, že rozkaz nadřízeného je v rozporu s právním předpisem, je povinen nadřízeného na to upozornit; trvá-li nadřízený na splnění rozkazu, je voják povinen jej splnit. Voják je povinen odepřít splnění rozkazu nadřízeného, spáchal-li by jeho splněním trestný čin; tuto skutečnost ohlásí neodkladně vyššímu nadřízenému.*
26. Krajský soud musí přisvědčit žalobci, že správní orgány zcela rezignovaly na materiální stránku věci a zjištění faktického stavu věci, tedy zda žalobce skutečně a fakticky zastupoval a vykonával činnosti ve služebním zařazení zastupovaného vojáka. Správní orgány se ve svých rozhodnutích omezily na skutkový závěr, že žalobce nemohl zastupovat svého nadřízeného pro absenci formálního předpokladu zastupování (existenci personálního rozkazu ve vztahu k žalobci). Žalovaný pak dokonce na straně 8. napadeného rozhodnutí uzavřel, že „zde však dochází k situaci, kdy voják (žadatel) tvrdí, že vykonával činnost (zastupoval jiného vojáka) bez vydání jakéhokoliv rozkazu.“ Na straně 9 napadeného rozhodnutí pak opakuje, že „pokud nebyl vydán žadateli žádný rozkaz k zastupování jiného vojáka, není tedy zřejmé, na jakém základě se žadatel domníval, že jiného vojáka měl zastupovat.“ Žalovaný tak v rozporu s podanou žádostí, vyjádřením i odvoláním zcela opominul žalobcovo tvrzení, že byl udělen alespoň v případě prvního zastupování rozkaz v ústní formě, a s tímto tvrzením se pro své formální pojetí nevyporádával.
27. Jak je uvedeno výše, zákon o vojácích z povolání stanoví v § 13a odst. 1 povinnost vojáka zastupovat nadřízeného nebo vojáka se stejnou nebo vyšší hodností na základě rozkazu služebního orgánu. V § 48 zákon o vojácích z povolání stanoví vojákům povinnost důsledně a řádně rozkazy nadřízených plnit, a to i takové, které jsou v rozporu se zákonem. Odepřít a nesplnit rozkaz má povinnost voják jen v případě, kdy by splněním takového rozkazu spáchal trestný čin. Zákon ani jiný právní předpis nikde nestanoví, že by rozkaz musel mít pouze písemnou podobu, nestanoví dokonce ani jiné jeho náležitosti či ani samotnou definici rozkazu. NSS se k pojmu „rozkaz“ vyjádřil např. v rozsudku ze dne 18. 8. 2011, čj. 3 Ads 58/2011-61, č. 2436/2011 Sb. NSS (všechna v tomto rozsudku krajským soudem citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), kde uvedl, že „rozkaz nadřízeného (velitele) ve smyslu aktu řízení je přitom analogicky srovnatelný s pokynem zaměstnavatele ve smyslu pracovněprávním [srov. § 301 odst. 1 písm. a) zákoníku práce], jimž zaměstnavatel realizuje svou dispoziční pravomoc“. Ve svém rozsudku ze dne 27. 4. 2017, čj. 9 As 117/2016-25, pak NSS ve vztahu ke služebnímu poměru příslušníků ozbrojených sborů dovodil, že „rozkazem je nutno rozumět individuální řídicí akt, kterým nadřízený příslušník závazně přikazuje konkrétně určenému podřízenému příslušníku, nebo příslušníkům ozbrojených sil, či bezpečnostních

sborů, povinnost něco vykonat nebo se určitého jednání zdržet. Aby se jednalo o rozkaz, musí být zřejmá jednoznačná vůle nadřízeného k závaznosti vydaného aktu, přičemž není podstatné, v jaké formě je vydán. Tato povinnost musí být spjata s plněním úkolů a posláním ozbrojených sil či bezpečnostních sborů a může být uložena pouze v oblasti, ve které je ten, kdo rozkaz ukládá, nadřízený tomu, komu je určen.“ Ve stejném rozhodnutí dospěl NSS k závěru, že „pro posouzení otázky, zda se jedná o rozkaz, není podstatné to, zda byl vydán v souladu s právními předpisy.“

28. Žalobce v předmětné žádosti, v průběhu správního řízení i nyní v žalobě uvedl, že rozkaz k zastupování v prvním případě (tj. v době od 1. 2. 2018 do 30. 5. 2018, kdy měl zastupovat kpt. Ing. M. Ž.) mu byl udělen ústně jeho nadřízeným plk. Ing. K. F., Ph. D. Ani zákon ani judikatura nevyklučuje možnost ústního rozkazu. Zákon zároveň nedává možnost vojáku (žalobci) takový rozkaz případně neuposlechnout. Zákon o vojácích z povolání váže nárok na služební tarif z hodnosti příslušející služebnímu zařazení zastupovaného vojáka na současné splnění 4 podmínek: 1) musí jít o zastupování vojáka v jiném služebním zařazení, 2) zastupovaný voják musí mít vyšší hodnost než zastupující, 3) zastupování musí trvat déle než 4 týdny a 4) musí to být pro zastupujícího vojáka výhodnější. Pokud tedy voják po tuto delší dobu (minimálně 4 týdny) fakticky vykonává v souladu s § 13a zákona o vojácích úkoly a povinnosti vyplývající ze svého služebního zařazení a současně vykonává i úkoly a povinnosti plynoucí ze služebního zařazení zastupovaného, pak mu v souladu se záměrem zákonodárce náleží jako spravedlivá odměna služební tarif vyplývající z vyšší služební hodnosti, a tedy odpovídající náročnější a odpovědnější činnosti. Ustanovení svým účelem sleduje záměr dorovnat a odměnit fakticky vykonávanou činnost a z toho plynoucí odpovědnost, tedy sleduje materiální hledisko institutu zastoupení. Zákon o vojácích z povolání ve svém § 145a odst. 1 písm. f) sice stanoví, že *se personálním rozkazem rozhoduje ve věcech služebního poměru o pověření výkonem služby nebo zastupování v jiném služebním zařazení*, nicméně s ohledem na shora uvedené, zejména na nemožnost neuposlechnout rozkaz, byť vydaný v nesprávné formě či i věcně nepřislušným služebním funkcionářem, nelze setrvat na čistě formálním pojetí. Závěr žalovaného, že žalobci žádný rozkaz udělen nebyl, tak nemůže ve světle výše uvedeného bez dalšího dokazování obstát. Ze strany správních orgánů je třeba doplnit skutková zjištění a náležitě posoudit, zda žalobci skutečně byl nadřízeným udělen rozkaz naplňující znaky vymezené výše uvedenou judikaturou (tedy, z něhož byla zřejmá jednoznačná vůle nadřízeného k závaznosti takového rozkazu, povinnost takovým rozkazem uložená je spjata s plněním úkolů a posláním Armády České republiky a je uložena v oblasti, ve které je ten, kdo rozkaz ukládá, nadřízený tomu, komu je určen) a rovněž, zda žalobce skutečně činnost odpovídající služebnímu zařazení zastupovaného po jím tvrzené období vykonával. Nelze odhlédnout ani od skutečnosti, že pokud po dobu 3 měsíců nebyl přítomen nadřízený Ing. Ž., musela být jeho práce skutečně někým vykonávána. Pokud žalobce po dobu 3 měsíců plnil pracovní úkoly zmíněného vojáka na základě rozkazu nadřízeného, skutečně mu nemůže jít k tíži nedodržení právních předpisů (absence zajištění personálního rozkazu) ze strany jeho nadřízených, pokud takovou práci musel bez možnosti odmítnutí vykonávat.
29. Žalobce ve správním řízení ve vyjádření ze dne 11. 3. 2021 a nyní i v žalobě uvedl, že si ústně i písemně stěžoval u „ředitele nadřízeného stupně“ na skutečnost, že mu byl udělen pouze ústní rozkaz k zastupování. Správním orgánům je v tomto směru třeba vytknout, že ve správním spise není o stížnosti ani jejím vyřízení (příp. nevyřízení) založen žádný dokument (zda a s jakým výsledkem bylo vedeno řízení o stížnosti předpokládán § 153

zákona o vojácích z povolání apod., což mohlo mít vliv na posouzení žalobcových nároků), s tímto žalobcovým tvrzením se správní orgán I. stupně ani žalovaný ve svém rozhodnutí ani nijak nevypořádali.

30. Pokud jde o žalobcovo tvrzené druhé zastupování, a to za kpt. Mgr. M. K. v období od 16. 9. 2018 do 7. 12. 2018, směřují žalobní námitky pouze do dodatečné změny rozkazu v rozkaze ředitele Krajského vojenského velitelství Hradec Králové č. 32/2018. Ze správního spisu vyplývá, že příslušný rozkaz ze dne 10. 9. 2018 č. 32/2018 byl v tento den již vydán s uvedením jiného zástupce, a to pplk. Ing. M. B.. Totéž vyplývá i z printscreenů obrazovek počítače žalobce založených ve správním spise, z nichž je zřejmé, že k poslední změně dokumentu v systému DEPO u souboru s názvem „Rozkaz_32-2018-NS384600“ došlo dne 10. 9. 2018 v 14:58, tedy cca 6 dnů před počátkem služební cesty kpt. Mgr. M. K., který měl být zastupován. Žalobce v žalobě sice tvrdil, že jmenovaného zastupoval, nicméně na základě tohoto pozměněného rozkazu. Současně tvrdil, že mělo dojít k následné změně rozkazu, avšak ve správním spise jsou založeny výše uvedené printscreeny obrazovky jeho počítače, jež prokazují, že k poslední změně předmětného dokumentu došlo v den jeho vyhlášení, necelý týden před plánovaným zastupováním, nikoli později, jak tvrdil žalobce. Žalobce přitom netvrdil existenci žádných jiných rozkazů, na jejichž základě by měl kpt. Mgr. M. K. v období od 16. 9. 2018 do 7. 12. 2018 zastupovat. Ohledně tohoto období se proto vzhledem k uvedenému krajský soud ztotožňuje se závěrem žalovaného uvedeným v napadeném rozhodnutí, tedy že v tomto období k zastupování žalobcem na základě rozkazu, jak předpokládá § 13a zákona o vojácích z povolání, nedošlo, a že rozkazem byla zástupcem stanovena jiná osoba.
31. Krajský soud závěrem podotýká, že správnímu orgánu je třeba vytknout, že správní spis není řádně žurnalizován, rozkazy založené ve spise nejsou v kompletním znění (založeny jsou pouze některé strany), ostatní písemnosti nejsou řádně číslovány, nejsou vedeny v chronologickém pořadí a ani utříděny tak, aby bylo zcela zřejmé, zda byly předloženy žalobcem či založeny správním orgánem.
32. Pro úplnost krajský soud dodává, že výrok II. prvostupňového rozhodnutí, potvrzený napadeným rozhodnutím, byl zrušen z důvodu akcesority tohoto výroku na výroku II. prvostupňového rozhodnutí.
33. S ohledem na shora uvedené musel krajský soud napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 78 odst. 1 s. ř. s. zrušit z důvodů uvedených § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, vyžaduje zásadní doplnění. Protože uvedené vady vykazuje i prvostupňové rozhodnutí, zrušil krajský soud v souladu s § 78 odst. 3 s. ř. s. i toto rozhodnutí v přezkoumávané části. Krajský soud v souladu s ustanovením § 78 odst. 4 s. ř. s. věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Žalovaný bude v dalším rozhodnutí vázán právním názorem soudu vyjádřeným v odůvodnění tohoto rozsudku (§ 78 odst. 4 s. ř. s.).
34. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci měl plný úspěch ve věci žalobce, pročež má právo na náhradu nákladů řízení. Ze soudního spisu vyplývá, že žalobci vznikly náklady řízení spočívající v zaplaceném soudním poplatku ve výši 3.000 Kč a v

odměně zástupce žalobce. Ta je tvořena odměnou za dva úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení podle § 11 odst. 1 písm. a/ advokátního tarifu a sepsání žaloby podle § 11 odst. 1 písm. d/ advokátního tarifu), přičemž sazba odměny za dva úkony činí 6.200 Kč, a dvěma paušálními částkami ve výši 600 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Zástupce žalobce doložil, že je plátcem DPH. Náklady žalobce co do právního zastoupení v řízení před krajským soudem tak činí 8.228 Kč, celkové náklady řízení o žalobě pak 11.228 Kč.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, který o ní také rozhoduje.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Hradec Králové 29. září 2022

JUDr. Jan Rutsch v. r.
předseda senátu